

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine.

„OBRTNI VESTNIK“

Izhaja tedensko in sicer vsak
petek ter stane:

celoletno Din 40—
polletno Din 20—
posamezna številka . . . Din 1—

Glasilo obrtništva Dravske banovine.

Uredništvo in upravljanje: Ljubljana, Borštnikov trg št. 1.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni bralnici,
podružici v Ljubljani 10.860.

XV. letnik.

V LJUBLJANI, dne 22. januarja 1932.

Štev. 4.

„Perspektive srečnejše obrtniške bodočnosti“

Uvodni članek v 2. številki »Obrtniškega glasnika« nas navaja na to, da se tudi mi pomudimo nekoliko pri »bojih in sporih«, ki jih pisec članka omenja samo v naslovu in v zaključnem stavku, dočim je v glavno vsebino članka zavito le spretno zakrito koketiranje z industrijo in nekako prerokovanje onega »requiescat in pace«, ki ga bo vsaj po pisčevem mnenju prej ko slej deležno obrtništvo s tem, ko bo pri nas industrija na taki stopnji, da bo mirne duše in brez pomilovanja lahko zavila obrtništvo vrat. Tedaj seveda bo gospod pisec prav lahko oficialno in slovesno predsedal k industriji, četudi bi to že danes lahko storil ter bi se tako prav spretno in tudi častno izognil »bojem in sporom« med nami obrtniki, katere poudarjati in podčrtavati s piedestala nekeke nadstrankarske obrtniške aristokratske vzvišenosti je občutil pisec s tem, da se s teatralnim naslovom postavlja v pozicijsko boljše obrtniške bodočnosti pod industrijskim varštvom. Ves članek je tako spretno predhodno naznanilo nekakšne »izpremembe firme«, da se sedaj prav nič ne čudimo, da se gospod pisec ni še nikdar postavil na stališče obrtniške samozavešči, kadar ga je javnost ob neobrtinskih prilikah nominirala za industrialca. Potem je povsem naravno, da sili človek preko mej svoje ga tako nizkotnega rokodelstva in si postopoma postavlja in gradi steber strojne obrti, skratka industrije.

Da se dotaknemo logičnega zmisla omenjenega članka, nam je nerazumljivo, kako more pisec ob zgoraj omenjenih »perspektivah obrtniške bodočnosti« trditi, da je rokodelc ostal na svojem mestu, vztrajajoč kljub viharjem današnje dobe kot vojak na braniku svojih življenjskih dolžnosti, če pa nam obrtniška bodočnost (po pisčevem naziranj) obeta, da bo treba prav nečastno vreči puško v koro, zo ter dezertirati bodisi k industriji ali pa k cestnim prometom. Zadnji slučaj bi seveda prej ko slej prišel v poštev za večino, ki nima toliko gmožnih sredstev, da bi industriji položila svoj obul.

Bojev in sporov se torej straši pisec. Mi pa se boj ne bojimo, ker pač brez boj ne zmaga. Spori pa so mogoči le tam, kjer je iz stvarnosti prehod na osebnosti in zato mi moralno krivdo na sporih prav odločno zavračamo, ker dobro vemo in tudi pisec dobro ve, kje jim je izvor.

V omenjenem članku našete točke od 1 do 4, ki naj očitno veljajo za obrtniški katekizem, so nam prav vseč, prav posebno pa nam ugaja 3. točka, ki govori o vzgoji in izobrazbi zanesljivih funkcionarjev obrtniških organizacij, ki bodo seveda s svojo vzgojo in izobrazbo ob prvi ugodni priliki poleteli preko mej svojega rokodelstva in pustili ubogi obrtniški stan na cedilu. Sploh smo iz vsega tega mnenja, da smatra pisec obrtništvo le za nekaj kader, iz katerega se rekrutirajo sem pa tja prav dobri kandidati za industrijo in za kar bi jim bil najboljši pripomoček iz obrtniških žuljev osnovani Obrtno-pospeševalni zavod zbornice TOI.

Pri vsem tem pa nam je seveda sedaj tudi povsem jasno, zakaj je pisec v največji meri iz principa zaveden obrtnik, četudi je prav gotovo dandanes obrtniška zavednost v danih prilikah mnogo bolj potrebna kakor pa princip, ter nas je tudi z ozirom na to država več ko dovolj moralno podprla

z novim »Obrtnim zakonom«, ki daje obrtniški delavnosti in obrtništvo kot eni najvažnejših nacionalno-gospodarskih panog dovolj konkretnih visokovrednih smernic po gospodarski kolektivizaciji v močnih organiziranih in samostojnih korporacijah kot pravočasno zavarovanje proti nadvladi razvijajoče se industrije.

Tudi mi, gospod pisec, pravilno razumevamo vrednost naših organizacij, toda še bolj razumevamo vrednost in pomen bodočih naših obrtniških združb in korporacij, ki nam jih bo prineslo uveljavljenje novega obrtnega zakona, in baš radi tega se hočemo že danes pravočasno iznebiti vsakega nepotrebnega balasta in vseh neobrtinskih priveskov, da bodo osnove novih obrtniških organizacij zares čiste in samo obrtniške, v katere bode mogel imeti sleherni obrtnik neomejeno zaupanje, kakor v resnično le čisto njegovo delo. Tudi nam je pri našem idealnem prizadevanju po združitvi vsega jugoslovanskega obrtništva, po združitvi resnično le obrtniških sil v skupno duhovno in gospodarsko ujedinjeno celoto »nepreračunljiva škoda cepljenja naših vrst« povsem nerazumljiva in smo mnenja, da je s tem pisec gotovo mislil na cepljenje naših vrst z industrijo in trgovino.

S tem upamo, da smo dovolj objektivno in stvarno izrazili naše mnenje o omenjenem članku, ki bi s svojo bogato a vendar skrajno nepreračunljivo frazeologijo mogel vzbuditi med obrtništvo več nerazumevanja, kakor pa koristi za ono stran, katero gospod pisec zastopa kot obrtnik iz principa.

Samopomoč!

Skoraj povsod čujemo danes besede, ki nas popolnoma nič ne razveseljujejo; kamor pogledamo, povsod vidimo, da se nahajamo v takšnem stanju, kot ga niti mi niti zgodovina ne pomni.

Vzrok vsemu temu je splošno znana ali, da ne trdimo tega prav za naše razmere, tako imenovana kriza. Mi pri nas govorimo vedno in že na ustih vsakega je mesto pozdrava že zopet kriza. Naša država je agrarna in pri nas govoriti o krizi je — bi skoraj rekli, greh, vendar je pa tudi pri nas že dokaj tovarnen skrčilo ali pa celo

ustavilo svoje obrate, ker nimajo konzuma ali odjema za svoje izdelke. Temu so kajpada sledili tudi odpusti delavcev in sploh pomožnega osebja. Tem huje pa je, da se je pojavilo to stanje baš na jesen, ko gre gradbena sezija h kraju in ko so morale tudi gradbene stroke zaradi prezimovanja ali pa že tudi radi splošnega denarnega zastoja svoja pričeta gradbena dela ustaviti. To se sicer tudi redno pojavlja vsako leto po gradbeni sezoni, toda tako izrazitih kontur še to doslej ni nikdar zavzelo. Sezonski delavci odnosno dela so bila temu kot že rečeno podvržena, ali letos odnosno jeseni lansko leto so se pa tem pridružili tudi drugi, ki jim, recimo, konzum ne dopušča, da bi mogli še nadalje vztrajati pri svojem dosedanjem zasluku, ker ni odjema od dosedanjih odjemalcev.

Nimamo namena raziskovati, kje tiči vzrok tega, vendar je pa jasno, da zaznamujemo pri nas prve početke tega stanja — zastoja že v onem času, ko je začela preje tako krasno uspevajoča lesna trgovina pešati zaradi tuje konkurence na drugih inozemskih tržiščih, kjer je imelo do tedaj naše blago, posebno lesni produkti, prednost.

Temu so sledili drugi produkti, predvsem agrarni, za katere nismo našli v inozemstvu več onega zanimanja, ki je bilo do tedaj običajno. Razumljivo je, da so se zaradi tega pokazale posledice tudi pri nas doma in je lahkoumljivo, da če ni mogel naš kmet svojih produktov več tako vnovečiti, tudi ni mogel biti več tak odjemalec naše obrti in industrije. V naših obrtnih delavnicah in tovarnah proizvajamo različne produkte, ki jih v glavnem dobavljamo za direktno porabo kmetu ali pa kot pomožna sredstva za razne druge sloje našega prebivalstva.

Radi tega pa tudi mi obrtniki danes ne moremo več v takšni meri proizvajati svojih izdelkov, kot smo jih še nedavno. Tudi mi smo morali skrčiti delo in odpuštili svoje delovne moči, da moremo vsaj sebe in svojece preživiti z zaslužkom, ki se nam še nudi.

Nam je treba pomoči, potrebujejo pa pomoči tudi naši pomočniki, ki smo jih morali pod silo razmer odpuštili, ker ni bilo dela. Zato pa, ker se zavedamo, da je naš stan tudi eden onih, ki zelo občuti sedanjo krizo, moramo vsi brez razlike seči po samopomoči, da z njeno pomočjo vsaj delno ublažimo krizo, ki zadeva ves naš narod.

Pravilno bomo pa razumeli to samopomoč le tedaj, ko bomo vsi cenili naše lastno delo in se, prepričali, da inozemski obrtniški in industrijski produkti niso boljši od domačih in da smo si krize krivi delno tudi sami. Naša samopomoč naj obstoji v tem, da zaupamo sami v sebe in da zaupamo mi delu svojega tovariša obrtnika, a on nam!

Bodoče posebne obrtne zbornice

V tretji številki zagrebškega »Obrtniškega vjesnika« je napisan članek pod gornjim naslovom izpod peresa g. »M-ak«, ki ga pri našamo radi pomembnosti v celoti.

Parkrat smo že poudarili, da je novi obrtni zakon prepustil gospodarstvenikom samim, da odločijo o sistemu zbornic in zato so naše posebne obrtne zbornice v glavnem zasigurane.

O vseh prednostih posebnih pred skupnimi zbornicami ni naša namera v tem članku govoriti, ker smo to vprašanje že vsestransko obdelali in se to danes ne more več tretirati kot neko vprašanje, ker je popolnoma dokazan fakt.

Predvsem stojimo mi danes pred izvajanjem zakona v življenje, torej tudi pred osnovanjem posebnih obrtnih zbornic. Kar se tiče teritorija teh zbornic, sedaj ne bomo govorili, ker je to stvar medsebojnega obrtniškega sporazuma, ali eno je sigurno, to je, da bomo v Zagrebu imeli brezpogojno posebno obrtno zbornico. To (kot ostale) zbornice čakajo velike naloge in odgovornost, ker mora ona dejansko dokazati vse one prednosti, katere smo mi stalno dokazovali in ona mora biti žarišče obrtno zaščitne delavnosti, odločen čuv var zakonsko zajamčenih obrtnih pravic, iskren tolmač zakonskih odredb, popoln poznavalec obrtniških prilik in potreb, vrhovni obrtniški iniciativni organ in odločen obrtniški stanovski vodja.

Zelo velike naloge čakajo obrtno zbornico. Obrtni zakon je predpisal tem zbornicam široko področje. Te bodo morale skrbeti za osnivanje, delo in pravilno vršenje vseh poslov področnih prisilnih obrtniških združb (zadrug) in okrožnih odborov. Isto tako bodo dajale inicijativo za jačje in uspešnejše delo teh združb. Dajale bodo inicijativo za osnivanje koristnih obrtnih ustanov kakor: strokovnih šol in tečajev, obrtnih zadrug, muzejev, izložb, fondov za pošiljanje mladih mojstrov v inozemstvo itd. Njena dolžnost bo, da takoj v začetku prične z delom na tej veliki praznini, katera nam je v naši stanovski borbi kot najvažnejši argument vedno manjkala, to so statistike kakor v pogledu obratovalnic, njihovih vrst, števil, prirastka, upadka, števila pomožnega osebja in vajencev, njihovi porazdelitvi po delavnicah in vrstah, ekonomski moči strok, njih produktivni sposobnosti in vsem, kar je potrebno za obdelanje vsestranske statistike svojega področja.

Posebno poglavje bo treba posvetiti delu za racionalizacijo obrtnih proizvodov in predmetnemu zbiranju podatkov iz izobrazbe, proučitev domačih in inozemskih tržišč obrtniških produktov v svrhu plasiranja obrtniškega blaga, iskanje virov obrtniških surovin itd.

Zbornica bo tretirala vsa direktna ali indirektna obrtniška vprašanja, zbirala bo material, v to svrhu prejet od združb na področju in odborov odnosno ostalih obrtniških ustanov, katerega bo predelala in zagovarjala upravičene obrtni-

Velika obrtniška konferenca v Brodu ob Savi

V nedeljo, dne 24. t. m. se bo vršila v Brodu na Savi konferenca predstavnikov vseh obrtnih zadrug in Zvez v državi, katero sporazumno s savezom hrvatskih obrtnikov v Zagrebu sklicuje Zemaljski savez zanatskih udruženja in esnafa iz Beograda.

Kakor je znano, se je vršila pred dvema letoma v Brodu prva vseobrtiška konferenca, na kateri je bila sprejeta znana Brodska resolucija, katere principi so v novem obrtnem zakonu vsebovani. Sedaj je poleg tega potreben skupni dogovor o nadaljnjem delu.

Dnevni red konference je naslednji: 1. Brodska resolucija in vsebovanje njenih načel v novem obrtnem zakonu. 2. Principi odredbe o zbornicah in principi statotov obrtnih zbornic. 3. Principi uredbe o organizacijah in principi uredbe o izpitih v obrti. 4. Razno.

Na tej konferenci bodo zastopane vse obrtniške organizacije po svojih zastopnikih. Poleg tega pa naj bodo zastopane vse organizacije, ki so prejele vabila od bratskega beograjskega Saveza.

ške zahteve in potrebe. Izvrševala bo vse predstavitve in predloge iz lastne iniciative pristojnim oblastem v vseh pravcih, a prav posebno paznjo bo pa posvečala pravilnemu tolmačenju odredb zakonov, pravilnikov, uredb itd. — Posebno skrb mora posvetiti povzdigi nivoja kvalitete obrtniških produktov in strokovni izobrazbi obrtniškega narasčaja. Današnji zavod za pospeševanje obrti se mora pod upravo obrtne zbornice razviti do močne ustanove, katera bo mogla razpolagati vsak čas s kadrom sposobnih strokovnih učiteljev s srednjimi in edinstvenimi vzgojnimi osnovami, ker dvignjeni nivo obrtniških proizvodov pomeni usposobiti našega obrtnika za borbo proti industrijski konkurenci, katera mu je danes že opasen nasprotnik. Biti pa ne sme tudi vprašanja obrtniškega porekla, pri katerem ne bi imela svojega vpliva tudi ta naša vrhovna obrtniška ustanova.

Zgornje smo navedli, ne da bi mislili s tem, da postavljamo kakšen program dela zbornice, to smo poudarili zato, ker vse to pričakujemo obrtniki od svoje zbornice. Mar je še potrebno spominjati na delo o davčno-obrtniških vprašanjih itd., da sploh niti ne pomislimo na ogromno interno delo zbornice uprave, katero že Obrtni zakon sam predpisuje zbornici. In če ocenimo to veliko bodoče delo, lahko razumemo, da ne moremo pričakovati že takoj prva leta čudežev. Vse to je potrebno, da gre mirnim sistematskim korakom naprej, t. j., da se zлага opeka na opeko, dokler se ne zgradi solidna in stabilna ustanova, kakršna je obrtnikom tudi potrebna.

V tej zbornici bo potreba mnogo dela, ne samo administrativnega, temveč tudi iniciativnega ter bo zaradi tega potreba postaviti v upravo tiste ljudi — svetnike, kateri so prvi med prvimi v obrtniškem pokretu; kateri so že preizkušeni in poznani s svojim delom, a katero delo mora biti tudi garancija za njegovo pozitivno nadaljevanje v obrtni zbornici. Ista stvar velja tudi za samo personalno vprašanje, katero igra odlično vlogo v delu slične ustanove, a kaj še v zbornici, katera bo imela gotovo v rokah usodo obrtništva. Tu bo potreba mnogo volje, razumevanja in srca, prav pri pričetnih delih, t. j. kadar se bodo polagali temelji tej najvišji obrtniški ustanovi, za katero so oni vodili desetletja težko borbo. Naša zbornica ne bo in ne sme biti neko suhoparno administrativno telo, ona se ne sme birokratizirati v kakršnemkoli pogledu; biti mora živ iniciativni organizem, hiša in dom obrtniški in vsega, kar obrtniško misli.

Mi hočemo o tem v glavnem voditi račun, ker smo v borbi za naše zbornice nepoučenim ob vsaki priliki jasno povedali, kaj pričakujemo od naših zbornic in kakšne morajo biti in sedaj, ko je obrtništvo te zbornice izvajalo, morajo njih vodje znati, da iz teh zbornic tudi stvorijo take ustanove, kakršne so faktično našemu položaju in delavnosti potrebne. Ne plašimo se nobenega dela in ko se postavi vsak na svoje mesto, bodo naše zbornice ono, kar smo od njih pričakovali.

Zahvala

Podpisana Franciška Peterlin izrekam Obrtniški samopomoči Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani najtoplejšo zahvalo za prejeto posmrtnino, ki sem jo dobila po pokojnem očetu Antonu Adamiču, ter to ustanovo vsem slojem toplo priporočam.

Franciška Peterlin,
Dolčake 7. p. Rob. Dol.

Mojster Grča

Iz življenja in delovanja slovenskega obrtnika.

Navadil se je hitro vseh običajnih začetnih vojaških formalnosti, kar mu je bilo zelo lahko, saj je znal nemško, česar se je dobro navadil na cehovskem potovanju.

Skazal se je hitro koristnega tako pri vojaških vajah kot v delavnici, kjer je prebil večino svojega vojaškega službovanja, ker se je izkazal mojstra v svojem poklicu. Ni mu bilo treba preveč trpeti pred raznimi šikanami, saj ga je baš delavnica tega rešila. Napredoval sicer v činu ni, toda to ga ni motilo, bil je vesel, da je zamogel vztrajati tako, kot si sicer ni predstavljal. Leta aktivne vojaške službe so mu hitro potekla in smo ga nato kmalu našli v Ljubljani, kjer si je iskal pravic in primerne lokalne, kjer bi mogel pričeti obrt. Imel je srečo, dobil tudi primeren lokal in obrtni list za izvr-

Franc Havliček:

Kako smo prižigali električno luč v mestu Skender-begov

Pot za delom me je zanesla v tujino, in sicer takoj po končani svetovni vojni, in še celo kam: v mesto Skender-begov, v Albanijo. Tu sem se s pomočjo italijanskega jezika pogodil in prevzel zapuščeno mesto obratovodje mestne električne centrale, če jo smem tako prav imenovati. V boljše razumevanje in spoznanje jo nekoliko opišem. Na koncu dvorišča v zapuščenem skladišču za staro železo, temnem prostoru, tesnem in podolgastem, je stala na štirih kolesih od avstroogrske vojske zapuščena stara parna lokomobila. Iz njenega velikanskega zagonskega kolesa je šel dolg, precej močan jermen direktno na elektro-dinamo stroj. Na strani stene, nekako v sredi imenovanih je bila na lesenih drogah neke vrste električna stikalna plošča. Vse primitivno urejeno. Za pomočnika sem dobil tamkajšnjega domačina, ki je bil nekak kurjač ter sva bila vsega skupaj tako dva. K sreči je znal ta kurjač nekaj italijansko in sva se tako polagoma sporazumela. Naprava in vse je bilo v desolatno zapuščenem stanju in za obrat treba največjega pregleda in preizkusa.

Prva dva dneva sem uredil električni stroj in stikalno ploščo, dočim je kurjač čistil zanemarjeni prostor in parni stroj — lokomobilo. Za pogon, odnosno poizkušnjo nisem imel na razpolago niti primerne kuriva — drv. Tretji dan se je pa že oglašil v centrali visok turško uniformiran človek z velikimi navzdol obrnjenimi črnimi brkami in z revolverjem za deset nabojev za pasom. Ker ga jaz nisem razumel ničesar, se je začel razgovarjati s kurjačem ter sem tako šele od kurjača zvedel ali razumel, da mora še ta dan električna razsvetljava funkcionirati, ker je bil drugi dan nekaj njihov praznik. Seveda sem odgovoril preko kurjača, da to ni mogoče, ker še nisem preizkusil parne lokomobile. Kurjač mu je pojasnil, ali mislim, da človek (bil je županov prvi osebni sluga — čuvar, klicali so ga pa »Zotni baščauš«) ni hotel tega razumeti, kurjač mu je pa v nameri, da se ga odkriža povedal, da tudi potrebnega kuriva ni na razpolago. Komaj je sluga to razumel, jo je tudi že odkuril s pripombo, da se brzo vrne s potrebnim kurivom. Razume se, da nisva tega s kurjačem vzela za resno. Čez čas nato pa je že pridrdral voz, naložen z drvami in z njimi neki občinski vojaško uniformiran gasilec, ta je imel tu menda že prakso in je kar meni nič tebi nič naložil ogenj in zakuril pod kotli lokomobile. S kurjačem sva kar strmelala ali oni se ni dal pregovoriti ter je venomer trdil, da dela to na povelje »Baščauš«. Kurjač mi je nato dopovedal, da je vsakršna odklonitev obrata v tem slučaju riskiranje službe. Kaj mi je torej preostajalo, hočeš — nočeš, moral bi poizkusiti prej ali pozneje. Tako sva končno ostala s kurjačem sama ter s kurjenjem pripravila paro, ki je bila potrebna za pogon lokomobile, kar se je razvidelo na namoščeni merilnih pripravah za najvišje dovoljeni pritisk pare. Ko sem nato še enkrat pregledal celo napravo in premislil natančno, ako je vse v redu končno sam, ker je kurjač okleval, sem spustil lokomobilo v obrat. Ker so bili obrati, odnosno smer vrtenja lokomobile nasprotni vrtenju električnega stroja, sem moral ustaviti. Zlezel sem na stroj in preuredil smer vrtenja tako kot je bilo potrebno. Med tem se je pa že tudi para dvignila na najvišje dovoljeni pritisk. Ko sem uredil smer vrtenja, da je bilo pravilno, sem dal znak za pogon in

kurjač je moško potegnil za ročaj ter s tem naenkrat odprl ves dotok pare, posledica je bila ta, da je radi prehitro dvigajočih se obratov pogonskega stroja jermen zdrčal z zagonskega kolesa. Seveda je pa lokomobila nato kar prazna zabrnela v okretajih tako, da je bila nevarnost za razletenje zagonskega kolesa, skočil sem hitro in zaprl dotok pare. V tem se je tudi že znočilo in sva s kurjačem tako že v temi poiskala jermen in ga namesitila nazaj na jermenice. Nato pa hajd znova v obrat, kontrolne luči so se zasvetile, napetost je bila v redu, kurjaču sem pa zapovedal, naj pazi na zreguliranje obratov, nakar sem vklopil prvo linijo, menda mestni okoliš. Kaj se je zgodilo? V liniji kapitalen stik, varovalke najbrže premočne niso pregorele in s tem povzročile nekako zavoro obratov električnega stroja. Vzrok temu je sledil takoj in je jermen z veliko silo zdrčal z lokomobilnega kolesa daleč v kot mimo kurjača. Ta misleč, da pride eksplozija, je napol zaprl dotok pare in hotel zbežati na prosto. Jaz sem ga s skoro zverinskim glasom zadržal, da sva našla in namesitila zopet jermen na kolesje.

V tej temi, ki je nastala in ko je lokomobila mirovala, so začeli varnostni ventili močno puščati paro. Kurjač mi je hotel parkrat uteči ali sem ga vedno zadržal, dokler nisva namesitila jermena. Zrak okoli naju le para, sama bela para, da sem moral zelo globoko dihati ako sem se hotel vzdržati. Teda, ko je bilo vse tudi pri stikalni plošči urejeno, sem pa naenkrat začul glas roga, dvakrat, trikrat, kar naprej, kakor pri nas, kadar trobijo gasilci ko gori — gori — gori. Prijel sem se za glavo ter jo otipaval, ako je sploh še čutim in če jo imam in ali sem še sploh na zemlji, ter če sem že morda skupaj s staro lokomobilo pogran v zrak. Občutil sem grozne trenutke, z neznansko brzino so se mi podile skozi glavo misli, a v duhu sem videl Ljubljano, starše, ženo, otoka, med njimi pa zmes elektrike, strojev in kaj vsega še se sam ne vem spominjati.

Iz tega momentanega zamaknenja so me vzdramile rjoveče, nerazumljive besede kurjača, kateri me je moledeval in rotil, da naj zapustiva obrat in zbeživa na prosto. Jaz občutivši sebe zdravega, sem dal na mestu z nič manjšim glasom znak za obrat in zapovedal kurjaču, da odpravi oziroma spusti lokomobilo v tek. Pri tem sem pa skočil in v temi k sreči tudi sam ujel ročaj, da ga zadržim, da bi se mi v tej zmedbi zopet kaj takega ne zgodilo kot prvotno in da kurjač zopet ne bi prehitro odprl dotoka pare ter mi tako s prehitrim zagonom zopet spravil jermen z lokomobilnega 1.60 m velikega zagonskega kolesa.

Silnemu brbranju varnostnih ventilov se je pridružil še šum lokomobile, ki sem jo stavljal v pogon in glej, že so se zasvetile skozi belo paro kontrolne luči. Hitro sem opozoril kurjača na uravnavanje obratov, da sem nato s primerno obtežitvijo lokomobile ji odvzel odvečno paro. Skočil sem k stikalni plošči in uklopil linijo za občinsko poslopje in pisarne, nato cestno razsvetljava, dočim linij za okolico isti večer sploh nisem mogel uklopiti. Brbranje varnostnih ventilov se je radi porabe pare polagoma umirilo, toda meni pa le ni šel iz glave glas roga: gori — gori. Zopet se je rog oglašil. Skočil sem k oknu in se popel nanj, da vidim, kaj je zunaj. Videl sem vojaštvo, katero si je delilo v neposredni bližini okna menažo, neki

vojak je pa ob oknu stoječ trobil v rog in s tem klical moštvo k menaži. Oddahnil sem se in zdrčal ob zidu navzdol brez moči ter se sesedel na kup drv. Dodobra sem se odpočil in zbral novih moči za nadaljno delo.

Naš denarni trg prehaja v normalne razmere

Po težkočah, ki so nastopile ob koncu septembra prejšnjega leta, se razmere na našem denarnem trgu v zadnjem času vidno izboljšujejo. To nam zlasti potrjuje gibanje žirovni vlog pri Narodni banki, ki predstavljajo takoj razpoložljiva in brezobrestno naložena sredstva naših denarnih zavodov. Privatne žirovne vloge so pri Narodni banki 15. t. m. dosegle že višino 567 milijonov Din. Če upoštevamo, da so te vloge v prvi polovici oktobra padle na 214 milijonov Din, tedaj je jasno razviden velik napredek v teku zadnjih treh mesecev. Od srede oktobra so se pri Narodni banki naložena razpoložljiva sredstva denarnih zavodov povečala za preko 350 milijonov Din. Enak razvoj opazimo tudi pri Poštni hranilnici, kjer so brezobrestne čekovne vloge od konca oktobra do konca decembra narasle za 100 na 800 milijonov Din in so dosegle zopet povsem normalno stanje. Gibanje žirovni vlog pri Narodni banki in čekovnih vlog pri Poštni hranilnici, ki predstavljajo glavni del razpoložljivih sredstev našega gospodarstva, je razvidno iz naslednje primerjave (v milijonih Din):

	žir. vloge pri N. B.	ček. vloge pri P. H.	skupaj
31. decembra 1929	1250	914	2164
31. decembra 1930	667	979	1646
31. julija 1931	538	816	1354
31. avgusta 1931	353	807	1160
30. septembra 1931	287	703	990
15. oktobra 1931	214	ca 700	911
31. oktobra 1931	274	701	975
30. novembra 1931	344	768	1112
31. decembra 1931	326	800	1126
15. januarja 1932	567	ca 800	1367

Kakor je iz gornje primerjave razvidno, so žirovne vloge pri Narodni banki sredi tekočega meseca že preokorile stanje, ki je bilo zabeleženo ob koncu julija preteklega leta in so le za 100 milijonov Din manjše nego ob koncu decembra 1930. Skupaj so pri Narodni banki in pri Poštni hranilnici naložena razpoložljiva sredstva gospodarstva od srede oktobra preteklega leta do srede januarja t. l. narasla od 914 na 1367 milijonov Din, torej za okrog 450 milijonov.

Kar nam povedo gornje številke, nam potrjuje tudi razvoj razmer na naših denarnih zavodih. Likvidnost ljubljanskih bank in hranilnic se je v zadnjih tednih izredno izboljšala. Mnogi zavodi imajo na razpolago že prav znatna likvidna denarna sredstva, ki gredo v desetine milijonov. Nekateri zavodi so tudi znova pričeli dajati višje kredite, zlasti menične. Če pa se še vedno opazja rezerviranost pri kreditiranju, je temu na eni strani vzrok skrb za čim večjo likvidnost, na drugi strani pa bojazen, da ne bi Narodna banka, kakor se je to zgodilo lani 8. avgusta, nenadoma restringirala dane kredite. Ta negotovost glede kreditne politike Narodne banke znatno ovira denarne zavode pri njihovi politiki kreditiranja gospodarstva in bi bilo v interesu omiljenja gospodarske depresije nujno želeli, da bi Narodna banka dala denarnim zavodom zagotovilo, da se ne bodo ponovili ukrepi, kakor smo jih doživeli avgusta, kar bo bankam omogočilo večjo aktivnost v dajanju kreditov za produktivne namene. To bi bilo končno tudi v korist Narodni banki, ker bi denarni zavodi, čim bi vedeli, da lahko računajo v primeru potrebe na zašlombo, vrnili Narodni banki del izkoriščenih kreditov. Iz izkazov Narodne banke je razvidno, da smo krizo preboleli in ni nevarnosti, da bi menični portfelj nadalje naraščal, saj kaže ta portfelj že od konca prejšnjega leta navedeno tendenco.

— Prodaja zabojev. Dne 25. t. m. se bo vršila pri upravi dravskega intendantskega skladišča v Ljubljani prodaja 512 komadov starih zabojev. Oglaš je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti upravi.

ševanje samostojnega obrta, skratka — postal je Franc mojster.

Kot dober delavec je kmalu zaslovel v vsem mestu, saj so bili izdelki njegove delavnice najpopolnejši in vsestransko dovršeni. Pridobil si je odjemalcev v vseh krogih in vsi so ga spoštovali. Pozabil pa mojster Franc ni na strokovno izobrazbo; niti malo prostega časa ni imel, da ne bi našel strokovnega časopisa ali knjige pred njim. Pa ne samo to, bil je tudi svojim pomočnikom in vajencem pravi učitelj in vzgojitelj. Kot uviden strokovnjak je tudi takoj pristopil k strokovni zadrugi, kjer so ga izvolili tudi za odbornika in je funkcijo odbornika vršil v splošno zadovoljnost. Uredil si je seveda tudi gospodinjstvo in poročil za ženo hčerko svojega učnega mojstra g. Uraniča.

Tako je živel in deloval mojster Franc za svojo delavnico in družino v popolni harmoniji z vsemi in je vedno tudi vse zadovoljil s svojim prikupnim vedenjem in strokovno kvalifikacijo.

Svetovna vojna — leto 1914. je pa poseglo s svojo roko vmes ter pretrgalo mahoma vse. Tudi mojstru Francu ni prizanesla ter se je moral udeležiti krvavega plesa tudi on, odkoder se je vrnil navidezno sicer zdrav, toda resno bolan ob koncu vojne domov.

Zavedel se je hitro — kljub slabemu zdravju ter je pričel s ponovnim urejevanjem delavnice, kar se mu je tudi dokaj hitro posrečilo. Dobil je dela dovolj in njegova delavnica je bila ena izmed onih, ki je bila vzor vsem bližnjim v okolici, skratka, poznalo se je, kdo je mojster in kaj zna.

Lotil se je pa mojster Grča ponovno tudi dela v lastni strokovni zadrugi, kjer so ga kmalu izvolili za načelnika in na katerem mestu je pokazal vse zmožnosti, da je kos svoji nalogi. A prav posebna skrb mu je pa bila vzgoja vajencev, katerim je bil pravi oče, ker se je dobro zavedal, kolikoga pomena je dobra in pravilna vzgoja narodovega obrtnega narasčaja. Kolikor se je trudil in dvigal svojo stroko kot tako,

toliko mu tudi ni nikdar primanjkovalo časa, da bi se ne zanimal tudi za širše gospodarske organizacije in samoodločevanje svojega stanu. Skratka, bil je mož na mestu, kateremu so bili interesi svoje stroke prvi, a interesi celokupnega obrtništva naše narodne države pogoj in cilj za uspešen napredek.

Toda kaj bolezn, ki mu jo je prizadejala vojna ni usamlila; še s podvojenno silo se je uprla v do zadnjega močno kljubujočo osebo spoštovanega mojstra Grče, kljub vsej zdravniški vedi in pomoči.

Mojstra Grče ni več med nami; tudi značajev kot je bil on ni več med nami; toda ne! Še vstajajo novi, da začno nadaljevati delo tam, ki ga jim je mojster Grča zapustil, ko je zatisnil svoje blage oči. Zadnje besede so mu bile: »Prijetelj — tovariš — pomagajte si sami, vztrajajte, bodite značajni, ker le tedaj ste si svesti lahko boljše bodočnosti!«

(Konec)

ZANATSKA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE a. d. podružnica Ljubljana

Dunajska cesta štev. 31 (hiša Zidarjevih dedičev)

Telefon štev. 30—20.

Centrala: BEOGRAD

Daje menične in kredite v tekočem računu obrtnikom, vsem kreditnim zadrugam, ki posojujejo tudi obrtnikom in lombardira državne vrednostne papirje.

Glavna podružnica: ZAGREB

Sprejema hranilne vloge z ali brez odpovedi. Otvorja tekoče in žiro račune. Izdaja kavcije in garancijska pisma.

Podružnica: SARAJEVO

Kupuje in prodaja devize in valute za račun obrtnikov in obrtnih kreditnih zadrug. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Kaj je novega?

Borze

Ljubljana. Amsterdam 2263.06 — 2269.90, Bruselj 783.21 — 785.57, Curih 1097.25 do 1100.55, London 193.81 — 195.41, New York kabel 5621.98 — 5638.98, New York ček 5599.98 — 5616.98, Pariz 221.23 — 221.89, Praga 166.56 — 167.06, Trst 281.54 — 283.94.

Zagreb. Amsterdam 2263.06 — 2269.90, Bruselj 783.21 — 785.57, London 193.81 do 195.41, Milan 281.54 — 283.94, New York kabel 5621.98 — 5638.98, New York ček 5599.98 — 5616.98, Pariz 221.23 — 221.89, Praga 166.56 — 167.06, Curih 1097.25 do 1100.55.

Ivan Mohorič pomočnik ministra za trgovino in industrijo, Narodni poslanec in generalni tajnik Zbornice TOI v Ljubljani Ivan Mohorič je postal pomočnik ministra za trgovino in industrijo. To vest bodo z veseljem pozdravili gospodarski krogi širom naše države, pa tudi v inozemstvu. Kjer imamo gospodarske stike, bo napravilo to imenovanje najboljši vtis. Novi pomočnik ministra za trgovino in industrijo je gospodarski strokovnjak, najširšega obzora in če kdaj, ga potrebuje država na tem odgovornem mestu baš zdaj. G. Mohorič je pomočnik ministra že drugič. Prvič je bil pred leti pomočnik pokojnega dr. Žerjave kot ministra za šume in rudnike.

»Elektrotehničnega vestnika« prvo številko letošnjega letnika smo pravkar prejeli. Vsebinsko je naslednja: Elektrifikacija Dravske banovine, Pravilno zavarovanje motorjev, Poglavlja iz tehnike jakega toka, Nezgode na električnih napravah in varnostni ukrepi proti njim, Pogoj za izvedbo električnih instalacij po zasebnih tverkah na omrežjih elektrarne Pala, d. d., Razno, Tabele o debelini in teži gole bakrene in NGŽice, Iz uredništva in uprave, Iz Strokovne zadruge konc. elektrotehnikov in Dopisni kotichek. Revijo, ki je mesečna in katere članki so zelo potrebni tudi marsikomu, ki se ne bavi direktno z elektrotehniko, toplo priporočamo. Izhaja enkrat na mesec, stane letno Din 60. — in se naroča pri upravi: Ljubljana, Borštnikov trg št. 1.

Gospodarstvo

Povišanje uvozne carine na tanko železno pločevino

V »Službenih Novinah« od 15. t. m. je objavljen odlok finančnega ministra glede povišanja uvozne carine na tanko pločevino. Na podlagi zakona od 18. novembra 1931 s katerim se spreminja čl. 15. predloga zakona o splošni carinski tarifi, tako da je mogoče spreminjati carinske postavke navedenim potom, je finančni minister v soglasju s predsednikom ministrskega sveta izdal naslednji odlok:

Stopnja carine na pločevino iz železa in jekla (črna pločevina, pa tudi dekapirana in dresirana) v debelini izpod 1 mm iz tarilne številke 337, točka 1. c. se spreminja tako, da se minimalna carina na tanko pločevino izpod 1 mm poviša od 10 na 16 zlatih Din pri 100 kg, maksimalna pa od 12 na 20 zlatih Din. Ta odlok je stopil v veljavo na dan objavljenja, to je 15. t. m.

S povišanjem carine na tanko pločevino (izpod 1 mm) se ustvari zadostna carinska zaščita za produkcijo te pločevine v naši državi. Doslej take pločevine pri nas nismo izdelovali in je znašal uvoz na leto okrog 30 milijonov Din. Kakor znano, pa je Kraljska industrijska družba z velikimi investicijskimi stroški zgradila valjarno za tako tanko pločevino, ki bo prišla v obrat že maja meseca t. l. in bo lahko krila vso potrebo po tanki pločevini v naši državi. V zadnjem času težko preizkušenemu jeseniškemu delavstvu bo na ta način v nekaj mesecih ustvarjena možnost za večje zaposlenje.

Poziv izvoznikom lesa v Francijo in Alžir. Na podlagi sklepa gospodarsko-finančnega odbora ministrov so od skupnega kontingenta lesa, ki se sme izvoziti v Francijo in Alžir v prvih treh mesecih tekočega leta določena za področje ljubljanske Zbornice za TOI naslednje količine: 1. v Francijo: 185 ton hrastovine, 185 ton bukovine in 368 ton jelovine; 2. v Alžir: 140 ton hrastovine, 140 ton bukovine in 845 ton jelovine. Izvoz v Francijo in Alžir je dovoljen samo po predložitvi potrdila

Zbornice za TOI, da gornje količine niso še izčrpane in da ni v tem oziru ovire za izvoz. Zbornica vabi vse izvoznike lesa, da ji v lastnem interesu nemudoma sporočijo količine lesa, ki jih nameravajo v mejah gornjega kontingenta izvoziti v prvem četrtletju t. l. v Francijo in Alžir. Izvozniki, ki so se v tem oziru morebiti že obvezali s sklepi, naj sporočijo to Zbornici posebej. Gospod minister za gozdove in rudnike je prosil g. finančnega ministra, da brzojavno obvesti vse carinarnice, da ne prevzemajo lesa za carinjenje in o pravu v Francijo in Alžir brez predpisane potrdila pristojne zbornice, kakor opozarja zbornica vse interese, da ne bi imeli zaradi tega nepotrebnih stroškov.

Devizni kliring z Avstrijo. Včeraj je stopila v veljavo pogodba med našo državo in Avstrijo glede deviznega kliringa. Naši uvozniki iz Avstrije bodo odslej poravnali obveznosti za uvoženo blago v dinarjih Narodni banki, izvozniki pa bodo od naše Narodne banke prejeli za poravnano terjatev plačilo v dinarjih. Isti postopek bo v Avstriji. Kakor pomenja z Dunaja, bo avstrijska Narodna banka preračunavala v okviru kliringa dinarske terjatve in dinarske obveznosti v šilinge po tečaju, ki odgovarja zakonski pariteti (100 dinarjev = 12.516 šilinga oziroma 100 šilingov = 798.947 Din). Terjatve in obveznosti v drugih valutah, ki bi nastale po 20. t. m. iz blagovnega prometa, se bodo sporazumno preračunale v dinarje ali šilinge, vendar avstrijska Narodna banka pridržuje pravico, da odobri tečaj, po katerem je bila terjatev ali obveznost preračunana v dinarje ali šilinge.

Iz organizacij

Redni letni občni zbor Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev za bivšo ljubljansko oblast v Ljubljani, se bo vršil v nedeljo, dne 31. januarja 1932 ob pol 14. uri v restavraciji »Zvezda« na Kongresnem trgu v Ljubljani. — Dnevni red: 1. Nagovor načelnika; 2. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 3. poročilo tajnika; 4. poročilo blagajnika; 5. poročilo računskih preglednikov; 6. odobritev proračuna in določitev zadrugne doklade za leto 1932; 7. odločitev za ločeno ali skupno zbornico; 8. poročilo o novem zakonu o obrtnih; 9. raznoterosti. — Če bi bil občni zbor ob določen uri neisklepen, se bo vršil eno uro pozneje na istem mestu, ne oziroma se na številko navzočih članov. Event. predloge za občni zbor je poslati načelstvu najkasneje do 25. januarja 1932. — Z ozirom na težko gospodarsko in denarno krizo, načelstvo izjemoma letos ne bo kaznovalo z globami članov izven Ljubljane, ki se občnega zbora ne udeležijo, vendar je pa v njih interesu, da posetijo občni zbor že z ozirom na važni dnevni red. — Za ljubljanske članke (Vič, Moste, Šiška) je pa udeležba obvezna in se bo naložila globa do 300 dinarjev vsakemu, kdor bi se brez tehtnega opravičila zborovanja ne udeležil. — Milko Krapež, l. r., načelnik.

Obrtno društvo v Brežicah priredi dne 31. januarja 1932, ob pol 10. dopoldne v dvorani Narodnega doma v Brežicah obrtniško zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav načelnika; 2. razprava o obrtnem zakonu; 3. socialna zaščita delavcev in obrtnikov; 4. o davkih; 5. o splošnem gospodarskem položaju. — Debata o sistemu zbornic je izključena. — Vsi tovariši obrtniki se vabijo, da se poučnega zborovanja gotovo udeležijo.

Tečaji in predavanja

Preizkušnje! Zadruga krojačev in krojačic za sodna okraja Ribnica in Vel. Lašče. — Podpisana zadruga naznanja, da se vrše vajeniške in pomagalske preizkušnje za krojaško in šivilsko stroko, dne 7. februarja 1932, kje se bodo preizkušnje vršile, se bo udele-

žencem pravočasno naznanilo. Preizkušnje so praktične in teoretične. — Prošnje, ki so kolka proste, je vlagati najkasneje do nedelje dne 31. januarja 1932. pri združenem načelnstvu v Ponikvah, ali pa pri združenem podnačelniku v Gorenji vasi pri Ribnici. Vajenci in vajenke, ki so zaposleni pri združenih članih in članicah in so prosti pred 30. junijem 1932, se naj teh preizkušenj udeležijo. Prošnje morajo biti lastnoročno spisane. — Načelstvo.

Strokovna zadruga konc. elektrotehnikov za Dravsko banovino v Ljubljani je priredila letos drugi specialni elektrotehnični tečaj za vajence IV. letnika. Tečaj se je pričel 11. t. m. na Tehnični srednji šoli in bo trajal mesec dni vselej ves dan. Ob zaključku tečaja bodo izpiti za vse one vajence, ki dokončajo učno dobo do konca aprila. Za ostale vajence bodo pa izpiti maja, avgusta in novembra. Ta tečaj obsega 42 vajencev, kakor že omenjeno vsi zadnjega letnika učne dobe. Na tečaju poučujejo profesorji Tehniške srednje šole.

Jožef Lamovec, kolar.

Obrt na deželi

Prišli smo obrtniki na deželi v stiske za delo in s tem seveda tudi v stiske za denar. Morda si kdo predstavlja obrtnika na deželi drugače kakor v mestu, kateremu je morda bolje. Toda ni tako, tudi mi smo pod obrtnim zakonom in tudi mi moramo istotako zadostiti vsem predpisom, kajti tudi nas obiskujejo komisije, da si ogledajo naše delavnice in delovanje. Davke imamo kot mali obrtniki istotako kot oni v mestu in jih težko zmagujemo vkljub temu, da bi jih radi lažje. Lahko rečem, da velikim kmetom ne prede tako huda glede davkov kot malemu obrtniku, ki velikokrat plača večji davek kot dober premožen kmet. Poleg davkov nas pa tarejo tudi druge dajatve in mnoge žrtve, preden si priborimo delo za svojo obrt.

Nastopili so slabši časi, ki nam dajo mnogo misliti, belijo nam glave, ker je zaslužka vedno manj, a dajatve iste. Največji udarec za nas podeželske obrtnike je pa prekomerno sušmarstvo. Pri nas prideta povprečno na vsakega obrtnika po dva sušmarja, na nekatere stroke celo deset na enega. Sušmarji delajo prav lahko ceneje, ker jih nobeden ne vpraša za davke, ker skrivaj delajo. Kakšni so pa njih izdelki, je pa drugo vprašanje. Ako takega človeka sušmarja naznamo, nimamo popolnoma nič od tega, samo veliko jeze si nakopljemo. Kaznujejo jih prav milo, v največ primerih še celo oproste, ker se znajo pri zasliševanju zelo dobro zagovarjati in izgovarjati. Potem se nam pa že smejejo, rekoč: »Nič nam niste napravili škode, če pa le mora plačati majhno kazen, te pa zopet zna in skuša tak sušmar zafrkniti. Skratka, sušmarji nam naredijo zelo veliko škodo in bi bilo treba njih prestopke strože kaznovati. Priznamo, da je marsikomu res težko preživljati rodbino, če se izkaže, da je potreben, ako nima zaslužka, se tudi lahko izpregleda toliko, da se mu dopove, da si naj poišče zaslužka. Podeželski obrtnik je prav v sedanjih časih zelo revež in si skoro že ne bo mogel več vzdrževati vajencev, kaj šele pomočnikov, ker že vsak sušmar doma kot bi delal pri mojstru ter je tudi verjetno, da bolje zasluži, poleg tega je pa tudi še sam svoj gospod. Če bo mali obrtnik plačeval davke kot sedaj in ako se ne bo bolj pazilo na sušmarje, ki jih je polno za vsakim oglom, nam ne bo mogoče imeti pomočnikov, ki bi jih sicer lahko zaposlili.

Mi zelo dobro vemo, da je za vse sloje v današnjih časih težak položaj, priznamo tudi, da je kmet velik revež in prav, ker njega tare, radi tega tudi obrtnik nima zaslužka. Vendar pa je velika razlika med obrtnikom in kmetom. Kmet, če je trezen in dober gospodar,

ima vsaj jesti ter si more na stara leta izgovoriti vsaj skromen kosček svojega kruha. Obrtnik ima pa na stara leta razbito orodje ter mu ne preostaja drugega, da si ureže palico in gre od hiše do hiše. Pogledimo si tudi našega podeželskega peka. O njem govore, da peče slab in majhen kruh, nikdo se pa ne domisli, da mu na vseh koncih njegov zaslužek odjedajo drugi, posebno gostilničarji. Seveda pravijo oni, mi lahko pečemo kruh, ker ga porabimo za gostilno, dasiravno ga tudi drugam prodajajo. Tako ni prav, kruh spada le peku-mojstru, pa nikomur drugemu. Dokler bo pa pek plačeval davek, sušmarji bodo pa pekli kruh, bo njegov seveda majhen in jako grenak.

Prišel je čas, ko se nam ponuja boljša bodočnost, ne dremajmo, ker se lahko zgodi, da bomo zaspali pri belem dnevu in nas ne bo nikdo klical h kosilu. Stopimo iz naših delavnic na plan in povejmo si vsi in vsem, da si kruh, katerega sami služimo z žuljavimi rokami, lahko tudi sami režemo, t. j. da bomo vsi za ločeno obrtno zbornico. Lahko so trije gospodarji v eni hiši, če je prostorna in so si lahko tudi prijatelji ter drug drugemu v najboljšo pomoč, kajti vsakemu je želeto dobro. Je pa gotova resnica, da vsak stan pozna svoje težave sam najbolje in je radi tega najbolje tudi za nas obrtnike, da si postavimo svoje gospodarstvo. Torej obrtniki stopimo na plan sedaj, ko je čas, da se nam ne bo treba kasneje pritoževati, da se nam slabo godi. Bodimo zavedni — veliki zvon nas kliče!

Iz celjskih frizerskih krogov

Obrtniško društvo v Celju nam je poslalo v objavo članek, katerega v naslednjem priobčujemo:

Celjski damski frizerji snujejo novo organizacijo »I. Klub damskih frizerjev za dravsko banovino v Celju«. Pravila so vložena in je pričakovati, da bodo v kratkem potrjena, nakar se bo klub konstituiral. Za ustanovitev kluba so bila med celjskimi damskimi frizerji dolgotrajna posvetovanja in celo prav hude borbe. Klub obeta imeti zelo obsežno delavnost, v svojem okrilju želi nuditi mojstrim kakor tudi naraščajo teoretičen in praktičen poduk o vseh važnih delih te panoge. Malo je mojstrov, ki bi imeli priliko, da bi posečali velike mednarodne prireditve in tekme, predavanja in razstave za frizersko stroko, ki daje leto na leto mnogo študija. Ze striženje damskih las je zelo važna poglavje, v katerem je treba vednega napredovanja, sicer postane vse delo šablonsko. Omenimo naj onduliranje z železom, trajno ondulacijo z nebroj sistemi in kombinacijami, vodno ondulacijo, ki zahteva veliko paznje, da se preparacija ne pokvari. Zelo važno je iz higijenskih ozirov je barvanje las na glavi, da se ne uporabljajo zdravju škodljive barve, izmivanje glave proti izpadanju las, kako in s čim naj se pere. Kak način pranja naj se uporablja proti prhljaju, mastnim in cepljenim lasem, kako naj se pere glava pred in po trajni ondulaciji in kako se umivajo že barvani lasje. Mnogo koristnega in potrebnega dela razen navedenega še čaka novo organizacijo, ki pa bo to delo zmogla le tedaj, ako bodo vsi kolegi složni in uvidni. Žal pa moramo ugotoviti, da nekateri kolegi nimajo pravega razumevanja za to stvar. Navajeni smo, da svečane obljube in častne besede držijo in upamo, da se bodo tudi v tem pogledu razmere spremenile. Prav odkrito moramo povedati, da ljudje, ki hoté sami sebi škodujejo, ne moremo razumeti. Glavni temelj vsake organizacije je in ostane: vsi za enega, eden za vse. Ako se bomo držali tega gesla, bomo napredovali, sicer pa zlasti v današnjem težkem času propadali.

Pristopajte k Obrtniški Samopomoči!

Enotne norme za opeko predpisane

Novi format $25 \times 12 \times 6,5$ namesto $29 \times 14 \times 6,5$ cm

Minister za zgradbe g. Nikola Preka je pravkar na podlagi § 46. gradbenega zakona predpisal norme za opeko, ki veljajo za vso državo.

Kakor znano, se je nedavno v Zbornici za TOI v Ljubljani vršila konferenca, ki se je predvsem pečala z vprašanjem formata opeke, ki se naj predpiše enotno za vso državo. Ta konferenca se je v nasprotju s prizadevanjem za uvedbo manjšega nemškega formata opeke ($25 \times 12 \times 6,5$ cm) izrekla za to, da se obdrži format, ki je sedaj pri nas v veljavi, namreč $29 \times 14 \times 6,5$ cm, ker manjši format ne nudi gospodarskih koristi.

Kakor je razvidno iz pravkar izdanih norm, se je gradbeno ministrstvo odločilo za kompromis. Za običajno opeko iz ilovice je namreč določilo format $25 \times 12 \times 6,5$ cm. Te dimenzije se glede dolžine in širine opeke držijo manjšega nemškega formata, do čim ostane debelina (odnosno višina) opeke enaka kakor pri večjem avstrijskem formatu, ki je pri nas sedaj v rabi (opeke nemškega formata so namreč za 1 cm tanjše). Za povečanje debeline je bil gotovo merodajen ugovor, da se pri zidanju z malim nemškim formatom porabi mnogo več malte, kar gre predvsem na račun debeline (za isto višino zidu bi se moralo namreč pri tanjšem nemškem formatu položiti več plasti opeke).

Nove norme definirajo predvsem pojm opeke (pečen umetni kamen iz ilovice ali gline z eventualno primesjo drugih tvarin). Predpisane so norme za čvrstost take opeke. Opeka mora imeti v suhem stanju pri 5. požigih povprečno najmanj naslednjo čvrstost na pritisek (v kilogramih na cm^2):

	povprečno	minimalno
klinker	350	300
močno pečna opeka	250	200
opeka za zidanje I.	110	90
opeka za zidanje II.	70	55
opeka za obkladanje	80	65

Pečena opeka, ki nima povprečne predpisane čvrstosti, se ne sme nazivati kot opeka za zidanje.

Za vso državo so predpisane naslednje dimenzije za opeke: za klinker, močno opečeno opeko in opeko za zidanje: 25 cm dolžine, 12 cm širine in 6,5 višine; opeko za obkladanje: 20 cm dolžine, 12 cm širine in 3 cm višine. Od teh normiranih dimenzij so dopustne naslednje razlike: pri dolžini 0,5 cm, pri višini 0,4 cm, pri višini 0,2 cm.

Nadalje vsebujejo nove enotne norme naslednje predpise glede varkavanja vode. Pet popolnoma osušenih opek se položi v čisto vodo tako dolgo, da preneha povečanje teže. Po izvršenem varkavanju vode se teža opeke ne sme povečati pri klinkerju za več kakor 5%, pri močno opečeni opeki in pri opeki za zidanje za več kakor 8% in pri opeki za obkladanje za več kakor 15%. Prav tako vsebujejo norme predpise glede odpornosti proti mrazu in glede pokanja zaradi vsebine apna.

V splošnem so postavljene naslednje zahteve: Opeke morajo biti dobro pečene; pri udarcu morajo zveneti. Imeti morajo v splošnem enako strukturo. Ne smejo biti očividno zavite in krive. Pri vtisih tvorilnih znamk se debelina opeke ne sme na dotičnem mestu zmanjšati za več kakor 0,5. Prodaja opeke se mora vršiti po komadu brez pakovanja. Količina polomljenih opek na kraju nakladanja ne sme presegati 5%. Pri reševanju sporov o kakovosti so merodajna edino overjena državna zavodov za preizkušnjo materiala.

Prehodne navedbe določajo, da se mora po uveljavljanju teh norm nove zgradbe graditi z opekami novega formata ($25 \times 12 \times 6,5$ cm). Proizvajanje opeke starega formata ($29 \times 14 \times 6,5$) se dovoljuje za dovršenje pričetih zgradb v teku l. 1932. in 1933. Pri tem pa veljajo glede kakovosti že predpisani novi norm. Po preteku gornjega roka (torej od pričetka l. 1934.) se sme izdelovati samo opeke novega formata. Istočasno je gradbeni minister izdal tudi norme za opeke iz apna in peska. Te opeke

morajo imeti čvrstost na pritisek od najmanj 120 kg na kvadratni centimeter. Za te opeke je predpisan naslednji format: $25 \times 12 \times 6,5$ cm. Glede prehoda o starega formata $20 \times 14 \times 6,5$ cm na novi format $25 \times 12 \times 6,5$ cm veljajo enake določbe, kakor glede opek iz ilovice.

Te norme stopijo v veljavo, čim bodo objavljene v »Službenih novinah« obvezno moč pa dobijo 1. februarja 1932, ko prestatno veljati vsi dosedanj tozadevni predpisi.

Dobave

Direkcija državnih železnic, strojni oddelek v Ljubljani sprejema do 21. januarja t. l. ponudbe glede dobave 1000 kilogramov steklarskega kita in 35 komadov čopičev; do 23. januarja t. l. pa glede dobave 2 komadov kaučuk cevi, 4400 komadov kaučuk zagostk, 20kg kaučuk platna, 1 gumijaste cevi za električno črpalko in 400 zvitkov briznometnih trakov.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 28. januarja t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg trioglatih pil, 500 kg tovozne masli, 500 kg cilindrskega olja in 10.000 kg karbida.

Direkcija državne železarnice Varoš sprejema do 27. januarja t. l. ponudbe glede dobave 100 kg kita.

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 28. januarja t. l. ponudbe glede dobave 20.000 kg ovsa, 20.000 kg sena, 2000 kg olja za osovino, 150 komadov vodokaznih stekel in 60 kg jermeni.

Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 23. januarja t. l. ponudbe glede dobave 1000 komadov sirkovih metel.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 28. januarja t. l. ponudbe glede dobave 2500 kg tračnikov.

Dne 25. januarja t. l. se bo vršila pri Komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 8000 kg svinjske masti.

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. januarja t. l. ponudbe glede dobave 950 kilogramov sive in rujave barve, 400 kilogramov gorske krede in 500 kg grafita.

Direkcija državnih železnic Subotica sprejema do 26. januarja t. l. ponudbe glede dobave 15 komadov državnih zastav.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 27. januarja t. l. ponudbe glede dobave 50 komadov sirkovih metel.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 28. januarja t. l. ponudbe glede dobave 6 nekretnostnih rudarskih oblek, 380 komadov raznih pil 300 državev za pile in 20 rašpel.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 27. januarja t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg koruze in 600 kg dodatka za kavo.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Srpske Moravice se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 1. februarja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu.

Direkcija državnega rudnika Senjski sprejema do 1. februarja t. l. ponudbe glede dobave manesmanovih cevi, flanš in šiber.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Že v 24 urah

kemično snazi, plisira in barva obledele obleke, plašče, klobuke itd. — škrobi in svetlo-lila srajce, ovratnike in zapetnice. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna **JOS. REICH.**

DNEVNO SVEŽE
PRAZENA

Joan Mihelčič

elektr. konces. podjetje

LJUBLJANA, Borštnikov trg 1

ima na zalogi vsakovrstni električni material, žarnice in svetila. Prevzema v izvršitev električne instalacije. Jamči za solidnost in zmerne cene.

zadovoljajeta s svojimi privrasci in proizvodi:

KARBIDOM-DISSOUS PLINOM in KISIKOM

širom vse Jugosavije na stotine

avtogenskih varilcev

in nudita tisočerm mirno, lepo in solnčnobe

acetilensko luč

Izkoriščajte tudi Vi te njihove proizvode v svojo korist!

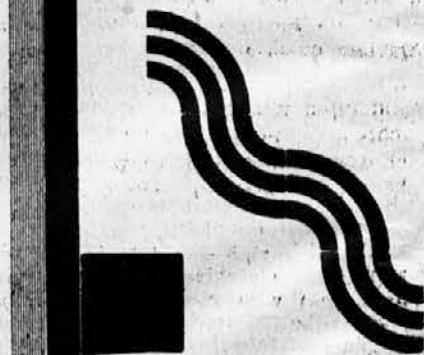
Tvornica
ZA DUSIK D. D.

AGA-RUSE

udružene jugoslov.
tvornice acetilena in
oksigena d. d.

Prijeten radio sprejem nudijsi naši radio aparati!

Najmodernejše tipe
Radio aparati brez antene na električni tok
Zahtevajte ponudbe in brezobvezno predavanje!

Jugosport r. z. z o. z.
Ljubljana, Dalmatinova
ulica št. 13.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam